

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠTVENA PITANJA

NOVI SAD - GODINA XXV - CENA 10 DIN.

maj '79. broj 243

mađarska sovjet- ska republika i radništvo vojvodine

danilo kečić

dve pesme

ranko risojević

ARHIMED

*S polugom je Arhimed
obilazio svoj grad.
Tu i tamo učinio ponesto,
premjestio koji kamen,
uvećao svoju slavu,
pokvasio usta vodom,
zagledan u krak života.*

*Sta će se desiti, mišljaše on,
ako me jednom neko shvati,
ako na dlanu svom odgonetne
jedinu moju misao
sličnu Odisejevom povratku?*

*Nije svratio u kupatilo,
bilo mu je već dosta otkrića,
znao je sve što je mogao znati,
u sporu još jedino sa svojom sjenkom,
sa zrcima pijeska uz more,
sa kliktajem galebova.*

*Niko ga nije mogao ubiti,
otkako je život shvatio,
ni Rimljanin žedan krvi,
ni bog koji se pokajao;
rasut u čestice, uvećavao je
slavu dokonih ljudi.*

ČAS MATEMATIKE

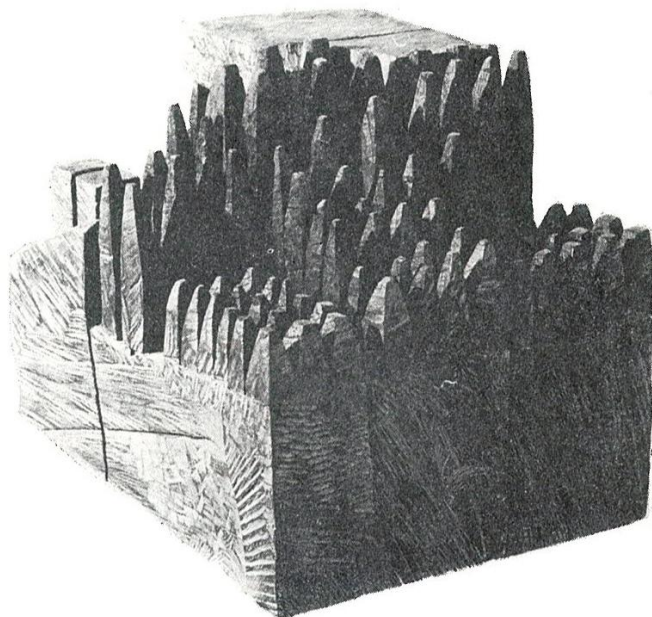
*Ritual je bio dugotrajan,
radost je širila zidove,
udarala na vrata,
sve je treštalo i podrhtavalo,
dok je pokušavao da uđe.*

*Po licu ga grebao vjetar,
dotrajala kapija lupala u leđa,
samo u dnu dubrave, vrutak
zadovoljno je brzao dalje.*

*Htio je da uđe,
napeo se kao zaljubljeni žabac,
zvao i batrgao se,
ali su vrata ostajala nijema.*

*Sve je bilo nadohvat ruke,
a opet s povezom na očima,
zategnuta duša udarala je u krošnj
usamljene lipe u parku.*

*Napokon se odvojio,
zvuk voda je porastao,
Miris lipe osnažio,
ljubio je svoje ruke.*

likovni prilozi na stranama: 1, 5, 16 i 24, skulpture miluna vidića

Ravno pre šest decenija, u uslovima snažnih i dubokih revolucionarnih previranja u radničkim pokretima i stvaranja većeg broja komunističkih i socijalističkih partija u zemljama Evrope, nastalih umnogome pod neposrednim i jakim uticajem velike oktobarske socijalističke revolucije. 21. marta 1919. godine došlo je u susednoj Mađarskoj do spajanja Partije komunista, formirane još 24. novembra 1918, i reformističke Socijaldemokratske partije u jedinstvenu i na revolucionarnoj platformi zasnovanu Socijalističku partiju Mađarske. Istog dana, 21. marta 1919. godine proklamovana je Mađarska Sovjetska Republika i uspostavljena diktatura proletarijata. Predsednik vlade postao je Sandor Garbai, socijaldemokrata, a Bela Kun, vođa mađarskih komunista postao je narodni komesar za spoljne poslove.

U periodu postojanja Mađarske Komune, od 21. marta do 1. avgusta 1919, od 5000 do 8000 Jugoslovena, među kojima je bilo najviše Vojvodana, nalazilo se u Mađarskoj, borilo se u redovima Mađarske crvene armije, bilo aktivno u organima sovjetske vlasti ili je delovalo u okvirima Jugoslovenske komunističke frakcije. To je doprinelo da su veze revolucionarnog radničkog pokreta u Vojvodini s Mađarskom Sovjetskom Republikom znatno ojačale. Uz angažovanje Jugoslovenske frakcije Međunarodne socijalističke federacije, formirane u Budimpešti krajem marta 1919, u ovim krajevima se u prvoj polovini 1919. razvila vrlo živa boljševička propaganda, mada je buržoazija surovo proganjala protagoniste revolucionarnog radničkog pokreta, zabranila unošenje listova i propagandnog materijala iz Mađarske Sovjetske Republike, i mada je na pošti bila zavedena totalna cenzura.

bodrogvári * cerović * erši * harpanj * ivanovski * miladinović * musliu *
niče * paraušić * perović * radojković * riker * tihomirović * vilijems